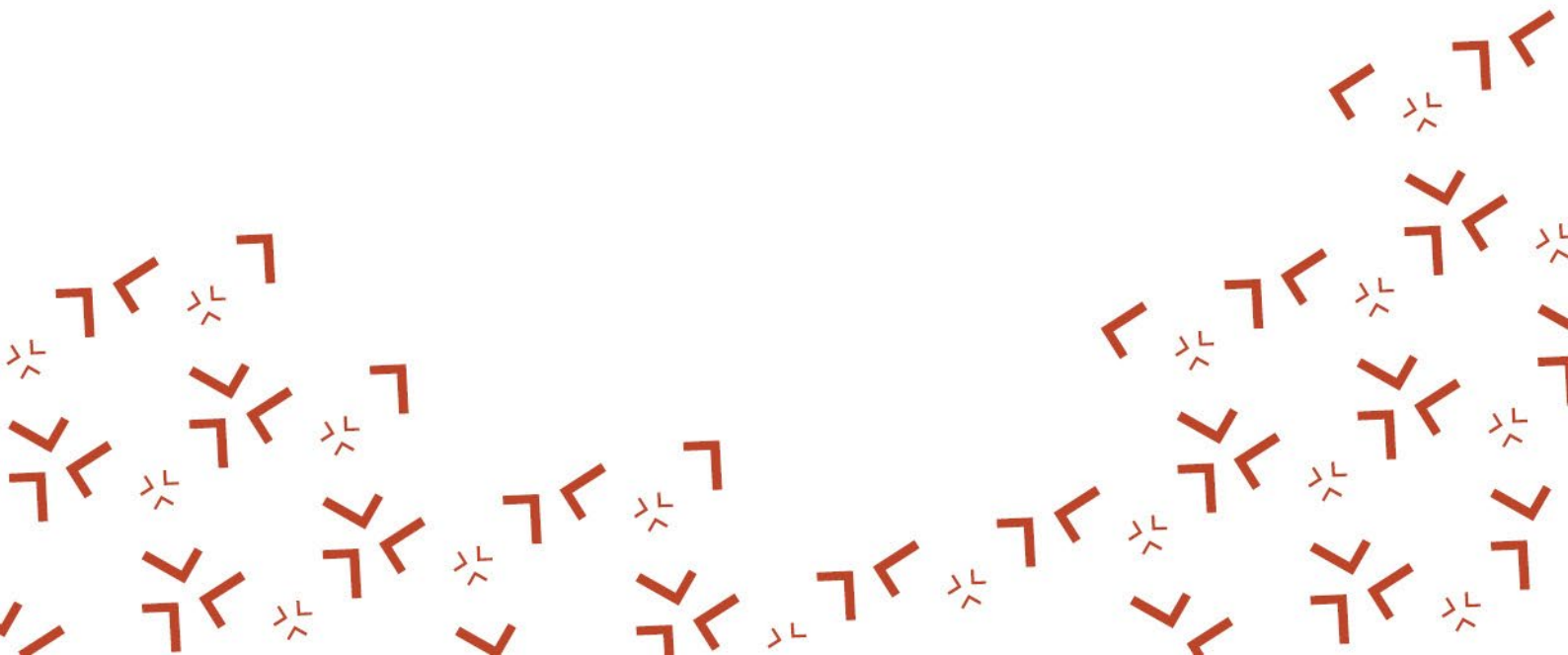

Tämä on alkuperäisen artikkelin rinnakkaistallenne (kustantajan versio).

Rinnakkaistallenteen sivuasettelut ja typografiset yksityiskohdat saattavat poiketa alkuperäisestä julkaisusta.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Iivari, P., Viinamäki, L., Helameri, E. & Raasakka, E. 2022. Toimivat hyvinvointipalvelut perustana arjen turvallisuudelle. Lapin Kansa 16.3.2022, 31.

Toimivat hyvinvointipalvelut perustana arjen turvallisuudelle

NÄKÖKULMA

Arjen turvallisuuden tiekartta – aktiivoiva osallisuus syrjäytymisen ehkäisyssä-hankkeessa on selvitetty asiakirjoista, tilastoista, viranomaisilta ja kuntalaisilta, mistä muodostuu turvallinen lappilaisarki. Arjen turvallisuus tarkoittaa hyvinvoinnin ja turvallisuuden asioita, jotka ovat päivittäin läsnä.

Päivittäinen arkemme on ympäröity muun muassa tietoturvallisuuden, liikenneturvallisuuden, henkilöstöturvallisuuden ja vaikkapa palo- ja pelastustoiminnan vaatimuksilla. Toimivat hyvinvointipalvelut ja elinympäristömme kestävyys muodostavat arjen turvallisuuden perustan.

Arki muuttuu koko ajan ja turvallisuuden tilannekuva sen mukana. Muutokset nousevat paikallisista, alueellisista ja kansainvälisistä kehityskuluista. Kaksi vuotta olemme eläneet arkeamme terveysturvallisuuden ehdoilla.

Pitkät etäisyydet, harva asutus ja niukka palveluverkosto sekä muuttuvat ilmasto-olosuhteemme asettavat turvallisuudelle erityisvaatimuksia. Turvallisuus on yksilön tasolla osa laatua ja yhteiskunnan tasolla turvallisuus kuuluu hyvinvoinnin perusedellytyksiin.

Lapissa arjen turvallisuutta on kehitetty verkostoyhteistyönä

jo lähes 20 vuotta. Viime aikoina on ymmärretty myös turvallisuuden arvoketjuajattelu. Vaikkapa matkailussa ja sen palveluketjussa kaikkien osapuolten tulisi olla turvallisuuden tuottajia, ei pelkästään kuluttajia. Verkostoyhteistyössä kunnat, elinkeinoelämä, järjestöt, viranomaiset ja opilaitokset tuovat resursseja yhteiseen pooliin.

SUOMESSA turvallisuustyötä ohjaa yhtäaikaaisesti noin 20 valtakunnallista ja alueellista strategiaa ja ohjelmaa. Esimerkkeinä näistä ovat muun muassa valtioneuvoston periaatepäätös hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisestä. Poliisin ennalta estävän työn strategia tai Lapin hyvinvointiohjelma ja järjestöstrategia.

Strategioissa ja ohjelmissa on sitoutettu laaja joukko palveluiden järjestäjiä ja toteuttajia pureutumaan esimerkiksi syrjäytymiseen, rikollisuuden vähentämiseen, tiedon vaihtoon, osallisuuteen ja yhteisöllisyyteen, tai vaikkapa ikääntyneiden turvallisuuteen.

Edellä kuvattu merkitsee esimerkiksi sote-hyvinvointialueilla sitä, että on kyettävä yhdistämään alueellisten ja valtakunnallisten suunnitelmien ja strategioiden tavoitteet. Arjen turvallisuudelle askelmerkkejä rakentavassa kehittämishankkeessa selvitettiin kansallisten ja alueellisten strategioiden sisältöjä. Yksi keskeis-

tä havainnoista on, että yksityiset hyvinvointipalvelut ja elinkeinoelämä ovat jääneet vähemmälle huomiolle laaja-alaisissa yhteistyökuvioissa.

Yksityinen sektori on tullut voimallisesti mukaan hyvinvoinnin ja turvallisuuden tuottajiksi viime vuosina. Sama koskee myös järjestöjä, joiden merkitys kasvaa vauhdilla.

Valtakunnallisesti on kehitetty mittava määrä hyviä toimintamalleja ja käytänteitä, mutta ne ovat levinneet hitaasti käyttöön hankkeiden jälkeen. Näitä malleja tulisi tuoda kuntapäätäjien tietoisuuteen ja käyttöön tehokkaammin myös Lapissa. Ei tarvitse keksiä pyörää joka kerta uudelleen, kun jossakin päin asioita on jo testattu.

PEKKA IIVARI

FT, yliopettaja

LEENA VIINAMÄKI

YTT, laillistettu sosiaalityöntekijä,
yliopettaja

EVA HELAMERI

FM, asiantuntija

EIJA RAASAKKA

restonomi, erityisasiantuntija, kehittämishankkeen osa-aikainen asiantuntija

Kirjoittajat ovat Lapin ammattikorkeakoulussa toteutetun Lapin arjen turvallisuuden tiekartta – aktiivinen osallisuus syrjäytymisen ehkäisyssä-hankkeen toteuttajatiimi.